

Kilencszáz percent!

(Harc a városi földek körül. — Az árlejtés eredménye. — Mit mond a helyettes-polgármester?)

(Saját tudósítónktól.) Nyolcszázhatvan hold városi földre tartottak árlejtést ezen a héten. Egész Alsótanya lakossága versengett a földért, mivelhogy a parcellák az alsótanyai közigazgatási központ, Királyhalma és Mórahalma körül terülnek el. Az árlejtésnek, amint Völgyessy János városi gazdasz Bokor Pál helyettes-polgármesternek jelentette, szinte hihetetlen eredménye volt: *a gazdák kilencszáz perccel lícitáltak följebb a föld árát.* A városnak a jövedelme ezen a réven évenként közel negyvenezer koronával emelkedik, mert amíg azelőtt a nyolcszázhatvan hold össze-vissza hat-hétezer koronát hozott, most tulnő ez a jövedelem a negyvenötezer koronán is.

Annak, hogy az alsótanyai parcellázott föld értéke ilyen horribilis mértékben fel-szökött, érdekes okai és érdekes előzményei vannak. Ezeket a parcellázott területeket harminc évnek előtte adta először bérbe a város. A területeken akkor még alig volt nyoma a mezőgazdasági kultúrának, futóhomok volt mindenütt, amerre csak a szem látott. Holdanként hat koronájával keltek ekkor a parcellázott földek, aki azonban bérbe vette, úgy vette bérbe, hogy ott egy élet tartamára akart berendezkedni. A parcellákat szőlővel, gyümölcsfával beültették, művelték, tanyaházakat építettek rajtuk, szóval úgy rendezkedtek be, mintha a földet nem is bérbe bírták volna, de a saját tulajdonuk lett volna. A következő árlejtésnél aztán hirtelenmód szökött a föld ára: a hat koronás parcellák holdanként átlag harminc-harminckét koronájával keltek, ennyire taksálták ekkor már a gazdák a homoki földet.

Közben pedig igen érdekes momentumok játszódtak le. A gazdák, amikor a föld már a kezükben volt, egyszerre azzal álltak elő, hogy a város óriási bért szed a földekért s az ilyen bérfizetés mellett ők egzisztálni nem tudnak. Sorra következtek a beadványok, panasszal tele, hogy nagy a földéhség, a nép nyomorog, mert még az évi „árendát” se tudja kiszorítani a föld hozamából. Jöttek a polgármesterhez, jöttek a közgyűléshez, hogy szállítsák alább a föld árát. Most pedig kiderül, hogy maguk a gazdák azok, akik föl-szörfölják az évi bért és ők csinálták meg, hogy a földek bérértéke a harminc év előtti hat koronáról átlag ötvenkét-ötvenhárom koronára, tehát körülbelül kilencszáz perccel szökött föl. A magyarázata pedig könnyen érthető ennek a tulhajtott áremelkedésnek. A gazdák, akik a földet tanyaházzal, malorral, meg mi egyébbe beépítették, ragaszkodnak a portájukhoz és nincs az az ár, amit ne fizetnének, csak hogy maradhasanak a portájukon. A bérszerződésük szerint ugyanis a parcellázott területekre beépített tanyaházakat az új bérlő nem köteles átvenni, annyit ígér érte, amennyit akar, ha pedig a kilicitalt régi bérlő nem adná át, az új bérlő kurtán-furcsán azt is mondhatja: hát akkor vidd el a házadat!

Minthogy szociális szempontokból, de meg egyébként is aggodalmak támadhatnak az iránt, hogy ha a föld bérértékét ilyen rendkívüli mértékben tulhajtották, mi lesz a jövőben, nem fenyeget-e tömegnyomor és biztosítva van-e annak a sok száz magyar gazdának a megélhetése — minthogy ezek a

kérdések nem minden alap nélkül járhatnak a kilencszáz perccel emelkedés nyomás, kérdést intéztünk Bokor Pál helyettes-polgármesterhez, hogy a bérösszegeknek ez az abnormálisnak tetsző emelkedése nem rejt-e magában elkövetkezhető veszélyeknek, összeomlásoknak, válságoknak és tömegnyomoruságnak a csiráját. A helyettes-polgármester munkatársunknak a következőket volt szíves mondani:

— Nem igen lehet alapja annak, hogy szociális szempontból a bérösszegek kilencszáz perccel emelkedése aggodalmakra szolgáltatna okot. A gazdák tudják, mit érnek az a föld és felszórólták az árakat, bizonyára van a dolognak reális magyarázata. Az árlejtés nyilvános, ki-ki annyit ígér, a mennyit a föld megér neki. A legkésebben szóló körülmény pedig az, hogy *sajátságos módon minden egyes bérlő megtartotta a bérföldjét és ezen az árlejtésen legálább nem volt egyetlen egy sem, aki a bérletéből kiesett volna.*

— Hány holdat ad még ezután bérbe a város? — kérdeztük.

— Hétszázhetvenhetet. Ezekre a parcellázott területekre a jövő héten tartjuk meg az árlejtést. Ezek már nem homoki, hanem *fekete földek*, amelyekből ötszáz hold a város, kétszázhetven pedig a Matyér körül terül el. Az évi bérösszegek ezeknél már sokkal inkább megállapodottak és nem igen remélhető, hogy olyan rendkívüli mértékben emelkednének, mint az alsótanyai homoki földeknél.

Uton a horvát béke. Zágrábból jelentik:

Skerlec Iván báró királyi biztos ma ideérkezett és már délelőtt hozzálátott a válságból való kibontakozás munkájának folytatásához. Széltében beszéltek, hogy a horvát hivatalos lap holnapi száma a királyi biztos több rendelkezését fogja közölni, amelyekkel *előkészíti az alkotmányos rend helyreállítását.*

Fellázadtak a katonák. Pétervárról jelentik:

Százötven ujone, kiket hajón Oranburgba vittek, a fedélzeten föllázadt. *A katonák összezúzták a berendezést, a hajó rakományát a tengerbe dobálták és megtámadták a tiszteket.* A kapitány erővel közbelépéssel megfékezte a zendülőket, kik közül a tizenkét főkolompot bilincsekbe verték és visszavitték Pétervárra.

A spanyol lázadás. Barcelonából jelentik:

A Sarria-Barcelona vonalon a közlekedés fegyveres őrizet mellett helyreállott. *Az állomás épület tüzét a csendőrség eloltotta.* Számos tüntetőt karddal megsebesítettek. A tüntetésnek *lázádszerű jellege volt.* — A diákszavargások folyamán három egyetemi hallgató könnyebben megsebesült. Nyolc rendőr és három csendőr sebesült meg, három csendőr pedig a lóról leesve, zúzódásokat szenvedett. — A madridi Correspondencia d'España jelenti Barcelonából: A diákság és a rendőrség mai összeütközésével kapcsolatban számos letartóztatás történt. *A rendőrség jöideig lövöldözött a diákokra, akik ködöröségekkel védekeztek.* A csendőrök lovon és kivont karddal benyomultak az egyetemre.

Huerta bukása. Washingtonból jelentik:

Wilson elnök a mexikói helyzetet úgy fogja föl, hogy *Huerta kormányrendszere föloszlóban van és bár a dolgok lassan fejlődnek, Huerta lemondása mégis bizonyosnak látszik.*

Konfliktus a város és a leszámoló hivatal között.

— Bonyodalmak a korcsolyázó-pálya miatt —

(Saját tudósítónktól.) Ismét kellemetlen bonyodalmak támadtak a város és a leszámoló hivatal között a korcsolyázó pálya miatt. Az ügyben kiküldött bizottság tudva levőleg azt javasolta, hogy a korcsolyázó pályát helyezték el végleg a mostani helyéről a Cserepes-sorra, mivel azonban ebben a szezonban megfelelő jégpályát készíteni már nem lehet, ezen a télen még korcsolyázzon a közönség a régi pályán. A bizottság abban a hiszemben volt, hogy ez ellen a vasutas palota főnökségének nem lesz kifogása, mert lényegében teljes mértékben méltanyolták a kívánságát, csupán egy szezonra kérték türelmét. De nem így történt. Amint ugyanis a leszámoló hivatal a lapokból értesült, hogy az idén még a Korcsolyázó-téren marad a jégpálya, Villax Béla, a hivatal főnöke levelet intézett a tanácsshoz, amelyben örömmel veszi ugyan tudomásul, hogy a bizottság a jégpálya máshová való áthelyezését javasolja, de aggodalmi vannak az ellen, hogy a korcsolyázó pálya, ha csak az idén is, mostani helyén maradjon. A leszámoló hivatal főnöke ez ellen súlyos argumentumokat sorakoztat a levelében. Többek között azt mondja, hogy abból, ha a Korcsolyázó-térre vizet eresztene, *kiszámíthatatlan károk érhetik* a vasutas palotát, mert *a víz beszivárog a pincehelyiségekbe, benyomul egészen a fűtőkazánig és könnyen beállhat az a veszély is, hogy a vasutas palota fűtőkészülékei tönkremennek.* „Pedig a pályán már szorgos munka folyik s minden jel arra mutat, hogy a korcsolyázó egyesület az idei télre berendezkedni szándékozik” — írja a főnök és kéri a tanácsot, sürgősen intézkedjék, hogy a korcsolyázó egyesület a pályára vizet ne bocsáthasson.

A tanács pénteken délelőtt foglalkozott az ügygyel. Gaál Endre dr. tanácsos azt javasolta, utasítsák a mérnökséget, hogy vizsgálja meg, vajon a vasutas palotába befolyik-e a víz és veszéllyel fenyegeti-e a fűtőkészülékeket. Villax Béla levelére egyébként ma délelőtt tartott üléséből átiratot intézett, amelyben többek között ezeket mondja:

„Tudomásunk szerint az előző években is elárasztották vízzel a Korcsolyázó-tér területét, de nem volt megállapítható, hogy ebből a vasuti palota alsó helyiségeire hátrány származott volna, annál kevésbé valószínű ez most, amikor több méterrel vastagabb földréteg választja el a helyiségeket a vízzel borítandó területtől. Ennek dacára azonban becses átirata folytán utasítottuk a mérnöki hivatalt, hogy az állapotokat vizsgálja meg és az eredményről tegyen jelentést. A korcsolyázás ellen fölhozott aggodalmakra pedig meg kell jegyeznünk, hogy az utóbbi években alig volt néhány korcsolyázásra alkalmas nap, a legutóbbi időben három téli hónapban át mindössze 18 napon volt használható a jégpálya, még kevesebb napon volt számbavehető közönség, délelőtt pedig, amikor a hivatalos órák tartanak, egyáltalában nincsen korcsolyázás, amint hogy zene is csak elvétve és a délutáni órákban szól. A korcsolyázó-egyesület husz évre kapta meg a területet, költséges beruházásokat létesített kizárólag társadalmi uton, ezen értékek teljes megsemmisítése annál kevésbé volna indokolt, mert a korcsolyázás a legelterjedtebb és a legegészségesebb sport, melynek gyakorlását a felsőbb tanügyi hatóságok a tanuló ifjuság részére egyenesen előírják. Az egész társadalom érdeke tehát, hogy annak gyakorlására lehetőleg kevés költséggel és minél hozzáférhetőbben nyújtassék alkalom.”

Most tehát a mérnökség van a sor. Az ő vizsgálatának az eredményétől függ, alaposak-e a leszámoló hivatal főnökének aggodalmi. A helyzeten erre az évre aligha lehet változtatni.